

Kultur- og likestillingsdepartementet
Akersgata 59
0180
OSLO

Deres ref.:

Vår ref: HSAK202300380

Dato: 01-11-2023

Høring: Høring - NOU 2023:13 På høy tid - Realisering av funksjonshindredes rettigheter

Legeforeningen takker for muligheten til å komme med våre innspill til denne høringen om realisering av funksjonshindredes rettigheter. Legeforeningen deler utvalgets oppfatning av at det har vært lagt for dårlig til rette for at funksjonshindrede skal kunne leve gode og trygge liv, og for at de skal oppleve reell likestilling.

Utvalget har i høringsutkastet lagt til grunn en rettighetsbasert tilnærming, der det enkelte individ forstås som innehaver av grunnleggende rettigheter som myndighetene og samfunnet skal sikre. Det er viktig at funksjonshindringene ikke blir sett på som helseproblem eller helseutfordringer, og at den enkelte funksjonshindrede ikke blir betraktet som en pasient eller som en bruker av tjenester, men et individ med rettigheter og muligheter. Utvalget har valgt å i hovedsak ikke omtale helsehjelp, beredskap og funksjonshindrede eldre i denne høringen.

Det verdsettes at det er gjort et arbeid knyttet til

- *Familier som venter funksjonshindrede barn og*
- *Familier som har funksjonshindrede barn*

Legeforeningen kjenner seg igjen i den virkelighet som beskrives og støtter de tiltak som foreslås - som også omhandler helsehjelpen.

Legeforeningen ønsker å peke på nettopp helsehjelp som en forutsetning for å leve gode og trygge liv for mange funksjonshindrede. God og tilstrekkelig helsehjelp vil for mange ha avgjørende betydning for grad av funksjonshindring og derigjennom deres mulighet for deltakelse i samfunnet, familieliv, skole, fritidsaktiviteter og arbeidsliv. God helsehjelp er en rettighet som har som mål å bidra til at hver enkelt, uavhengig av funksjonshindring skal klare seg best mulig og ha et godt liv.

Mennesker med funksjonshindring er en meget heterogen gruppe, fra de med lette bevegelseshindringer til de med alvorlig psykisk utviklingshemming. De har i likhet med

resten av befolkningen rett til helsehjelp.¹ Deres prioritet vil avhenge av både type og grad av funksjonshindring, og medisinske behov relatert til, eller ikke relatert til funksjonshindringen.

Helsehjelp er en av rettighetene mennesker med funksjonshindring ikke alltid får oppfylt. Sivilombudet fant gjennom sine besøk til bofelleskap for personer med utviklingshemming at beboernes grunnleggende rettigheter til helsehjelp ikke ble oppfylt.²

Legeforeningens medlemmer møter funksjonshindrede på ulike arenaer. I privatlivet som familiemedlemmer, venner og naboer. På jobb som kolleger og som pasienter. Som pasienter kan de være i behov av både spesialiserte og mer generaliserte medisinske tjenester. Legeforeningen ønsker å fremheve fastlegenes rolle for realisering av funksjonshindredes rettigheter og kommentere den delen av høringen som omhandler arbeid, sysselsetting og karrieremuligheter.

Legeforeningen mener at alle med funksjonshindringer må ha en fastlege.

- *For mange funksjonshindrede representerer fastlegen et viktig kontaktpunkt med en koordinerende funksjon.*
- *Mye av helseoppfølgingen hos funksjonshindrede barn og unge foregår i et samarbeid mellom spesialisthelsetjeneste og fastlege. Ved fylte 18 år overføres hovedansvaret fra spesialisthelsetjenesten til fastlegene.*
- *Fastlegene er sentrale i ivaretagelse av funksjonshindredes rettigheter i møte med helsetjenesten. Her nevnes særlig de med flere utfordringer enn funksjonshindringen.*

Legeforeningens støtter utvalgets forslag til tiltak for å inkludere flere funksjonshindrede i arbeidslivet.

Legeforeningen mener det vil være behov for særskilte tiltak for å sikre funksjonshindredes rettigheter i rekrutteringsprosesser, for å oppnå likestilling.

Med hilsen
Den norske legeforening

Siri Skumlien
generalsekretær

Johan Georg Røstad Torgersen
avdelingsdirektør

Elisabeth Selvaag
spesialrådgiver/lege

¹ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-63>

² <https://www.sivilombudet.no/besoksrapporter/>

**DEN NORSKE
LEGEFORENING**

Dokumentet er godkjent elektronisk